

Rapportage

Onderweg in Nederland (ODiN) 2019

Plausibiliteitsrapportage

CBS

Juli 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Verschillen tussen ODIN 2018 en ODIN 2019	3
1.2 Indicatoren in deze plausibiliteitsrapportage	5
1.3 Indeling van de rapportage	7
2. Ongewogen responsinformatie	7
2.1 Responsaantallen	7
2.2 Aandeel correcties	8
2.3 Uitval niet-buikbare responsen	8
3. Reizigerskilometers	9
4. Gemiddeld aantal verplaatsingen per persoon per dag	12
5. Gemiddelde afgelegde afstand per verplaatsing	15
6. Deelname aan het verkeer	17
6.1 Verkeersdeelname	17
6.2 Deelname openbaar vervoer	19
7. Externe bronnen	20
7.1 Het weer	21
7.2 Voertuigkilometers rijkswegennet	23
7.3 Reizigerskilometers met de trein	24
7.4 Andere bronnen	25
8. Samenvatting en conclusie	25
8.1 Samenvatting	25
8.2 Conclusie	27
Referenties	31
Bijlage A Marges	33

1. Inleiding

Van 1978 tot en met 2003 is het Onderzoek Verplaatsingsgedrag (OVG) van veldwerk tot en met analyse uitgevoerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In 2003 besloot AVV (Adviesdienst Verkeer en Vervoer, onderdeel van Rijkswaterstaat) het mobiliteitsonderzoek voor 2004 zelf te laten uitvoeren. Eind 2003 startte het bureau SocialData met het veldwerk voor de opvolger van het OVG genaamd Mobiliteitsonderzoek Nederland (MON). Het MON werd in 2009 voor het laatst uitgevoerd. Vanaf 2010 tot en met 2017 voerde het CBS het Onderzoek Verplaatsingen in Nederland (OVIN) uit. Sinds 1 januari 2018 is het verplaatsingsonderzoek sterk gewijzigd en wordt het uitgevoerd onder de naam Onderweg in Nederland (ODiN).

In dit rapport worden de resultaten van ODiN 2019 gepresenteerd en vergeleken met die van ODiN 2018. Ook de cijfers van OViN 2017 worden nog gepresenteerd. Vanwege de vele wijzigingen tussen OViN en ODiN en de keuze om beide onderzoeken niet dubbel te draaien, is er sprake van een methodebreuk van onbekende grootte tussen beide onderzoeken.¹⁾ De verschillen tussen de onderzoeken, zowel qua methode als qua resultaten, staan in de eindrapportage van ODiN 2018 beschreven. In deze plausibiliteitsrapportage worden enkel de mutaties van 2019 ten opzichte van 2018 geduid op basis van toetsing door middel van marges.

In de resultaten van het onderzoek zijn ook de responsen van meerwerkonderzoeken geïntegreerd. In 2017, 2018 en 2019 betrof dit meerwerk in de Metropoolregio Amsterdam plus de gemeenten Zeewolde en Dronten, en in 2019 is daar meerwerk in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) aan toegevoegd.

De belangrijkste verschillen in de onderzoeksmethode tussen ODiN 2018 en ODiN 2019 staan in onderstaande paragraaf. In paragraaf 1.2 wordt ingegaan op de betekenis van de indicatoren in deze rapportage bij zowel ODiN als OViN.

1.1 Verschillen tussen ODiN 2018 en ODiN 2019

In deze paragraaf worden de verschillen tussen beide onderzoeksjaren van ODiN beschreven die mogelijk van invloed zijn op de vergelijkbaarheid van de in dit document gepresenteerde cijfers. Er zijn dus meer wijzigingen dan hieronder vermeld. Zo zijn er bijvoorbeeld wijzigingen in de steekproef en weging die verband houden met de introductie van het meerwerk in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Voor een

¹⁾ Wel is er met voortgezet onderzoek naar trendmodellering een trend geschat voor de reeks OVG 1999 t/m 2003 – MON 2004 t/m 2009 – OViN 2010 t/m 2017. Deze reeks is op StatLine gepubliceerd en zal te zijner tijd bovendien worden uitgebreid voor de ODiN-jaren (CBS StatLine, 2020c).

volledig overzicht van de verschillen, evenals van de verschillen tussen OViN 2017 en ODiN 2018, wordt verwezen naar de Onderzoeksbeschrijving van ODiN 2019.

Werkgerelateerde doelen

Bij het ontwerp van de vragenlijst ten behoeve van 2018 is over het hoofd gezien dat voor werkgerelateerde verplaatsingen (verplaatsingen met een van de doelen 'Werken', 'Zakelijk' of 'Beroepsmatig') die direct volgen op een eerste werkgerelateerde verplaatsing, opnieuw het type werk en de aard van de werkzaamheden uitgevraagd moet worden. Bij serieverplaatsingen (een reeks opeenvolgende werkgerelateerde verplaatsingen die als één geheel in het bestand is opgenomen) gebeurde dat wel goed, maar dus niet bij opeenvolgende reguliere werkgerelateerde verplaatsingen. In 2019 is deze fout in de vragenlijst hersteld. Daarmee kan het doel van reguliere werkgerelateerde verplaatsingen die volgen op een eerste werkgerelateerde verplaatsing exacter bepaald worden dan in 2018. Dit heeft tot gevolg dat in ODiN 2018 de reguliere tweede en derde werkgerelateerde verplaatsingen vrijwel uitsluitend de doelen 'Van en naar het werk' en, in mindere mate, het doel 'Zakelijk' toegekend kregen (ongewogen circa 85 procent en 15 procent). Nu in ODiN 2019 deze fout hersteld is en het doel van een volgende reguliere werkgerelateerde verplaatsing exacter bepaald kan worden, is de onderlinge verhouding tussen de werkgerelateerde doelen van opvolgende tweede en derde werkgerelateerde verplaatsingen uiteraard gewijzigd. In ODiN 2019 is de ongewogen verdeling van de werkgerelateerde doelen 'Werken', 'Zakelijk' en 'Beroepsmatig' bij die selectie respectievelijk circa 25, 35 en 40 procent.²⁾ Deze verschuiving zal de resultaten naar motief van ODiN 2019 in vergelijking met die van ODiN 2018 beïnvloeden.

Motief bij laatste verplaatsing naar (t)weede thuis

In de vragenlijst van ODiN wordt bij de vertrek- en aankomstlocatie voor het eerst onderscheid gemaakt tussen het officiële woonadres van een persoon en een eventueel tweede (t)huisadres. Dit verbetert de kwaliteit van de respons bij bijvoorbeeld kinderen van gescheiden ouders, studenten die (net) op kamers wonen en mensen met een vakantiewoning/tweede huis. Bij de eerste versie van ODiN 2018 is deze informatie ook gebruikt om bij de laatste verplaatsing van de dag naar zo'n tweede (t)huis het motief 'Visite/logeren' toe te kennen.³⁾ Dit is dus anders dan bij OViN c.q. in het geval dat de respondent 'Naar huis' opgeeft, want dan wordt voor de afleiding van het motief namelijk in alle gevallen gekeken naar het doel van de voorgaande verplaatsing.⁴⁾ Voor ODiN 2019 is besloten weer terug te vallen op de werkwijze zoals bij OViN. Dat betekent dat voor de cijfers van ODiN 2019 in dit document gewerkt is met de afhandeling bij laatste verplaatsingen naar een tweede (t)huis zoals bij tussentijdse verplaatsingen naar huis en dus ook zoals in OViN bij een laatste verplaatsing met het doel 'Naar huis'. De cijfers van ODiN 2018 in deze rapportage zijn nog gebaseerd op de gewijzigde afleiding ten opzichte van OViN. Door dit verschil is bij ODiN 2019 een daling in de resultaten voor het motief 'Visite/logeren' te verwachten ten opzichte van ODiN 2018.

²⁾ De selectie in het databestand betreft verplaatsingen waarvoor geldt dat VolgWerk gelijk is aan 3, 5 of 6.

³⁾ De eerste versie van 2018 betreft de producten van ODiN 2018 die in december 2019 zijn opgeleverd.

⁴⁾ Indien de respondent bijvoorbeeld van de winkel naar huis gaat, dan is het doel van de verplaatsing 'naar huis' en wordt het motief van de verplaatsing 'winkelen/boodschappen doen'.

Maatschappelijke participatie

De afleiding van de maatschappelijke participatie is in ODiN 2018 in eerste instantie niet goed gegaan.⁵⁾ De personen jonger dan 15 jaar zijn toen onterecht toegekend aan 'Eigen huishouding' in plaats van aan 'Scholier/student'. Daarnaast zijn de personen met enkel 0 tot 12 uur betaald werk onterecht toegekend aan 'Onbekend' in plaats van aan 'Overig'. De cijfers in deze voorliggende rapportage zijn hiervoor gecorrigeerd en bevatten dus de juiste toekenning aan de maatschappelijke participatie. Deze wijken voor wat betreft de verkeersdeelnametabel naar maatschappelijke participatie dus af van die in de rapportage van ODiN 2018. In de betreffende StatLine-tabellen van ODiN 2018 zijn de correcties voor maatschappelijke participatie reeds doorgevoerd.

1.2 Indicatoren in deze plausibiliteitsrapportage

Het onderzoek wordt uitgevoerd onder personen van 6 jaar of ouder in particuliere huishoudens in Nederland. Dat wil zeggen dat personen in instellingen, inrichtingen en tehuizen niet tot de doelpopulatie behoren. Alle in deze rapportage opgenomen indicatoren hebben dus betrekking op deze afbakening van de doelpopulatie. Bij ODiN behoren personen jonger dan 6 jaar niet tot de doelpopulatie, bij OViN was dat wel het geval.

Veel van de indicatoren zijn gebaseerd op reguliere verplaatsingen. Wat daaronder wordt verstaan, verschilt in ODiN op sommige punten van OViN. Hieronder staat eerst voor beide onderzoeken wat daar onder reguliere verplaatsingen wordt verstaan.

Reguliere verplaatsingen ODiN:

- Dagelijkse mobiliteit van de Nederlandse bevolking van 6 jaar of ouder exclusief personen in instellingen, inrichtingen en tehuizen
- op Nederlands grondgebied
- inclusief vakantieverplaatsingen
- exclusief beroepsmatige verplaatsingen met een zwaar vrachtvoertuig
- exclusief (werkgerelateerde) serieverplaatsingen
- exclusief ritten met een vliegtuig.

Reguliere verplaatsingen OViN:

- Dagelijkse mobiliteit van de Nederlandse bevolking van 0 jaar of ouder exclusief personen in instellingen, inrichtingen en tehuizen
- op Nederlands grondgebied
- exclusief vakantieverplaatsingen
- exclusief beroepsmatige verplaatsingen met een zwaar vrachtvoertuig
- exclusief veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen
- inclusief ritten met een vliegtuig.

De veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen van OViN en de (werkgerelateerde) serieverplaatsingen van ODiN verschillen van elkaar:

⁵⁾ Het betreft de eerste versie van 2018 waarvan de producten in december 2019 zijn opgeleverd.

- De veelvuldige verplaatsingen van OViN zijn altijd beroepsmatig en betreffen 1 of meer opeenvolgende verplaatsingen.
- De serieverplaatsingen van ODIN hebben een werkgerelateerd doel (werken, zakelijk of beroepsmatig) en betreffen 3 of meer opeenvolgende verplaatsingen. Een serieverplaatsing wordt vrijwel altijd vooraf gegaan door 1 afzonderlijk uitgevraagde werkgerelateerde verplaatsing⁶⁾.

Dit betekent in ODIN dat wanneer er 2 of 3 opeenvolgende werkgerelateerde verplaatsingen hebben plaatsgevonden ieder van die verplaatsingen afzonderlijk wordt uitgevraagd. Deze afzonderlijk uitgevraagde werkgerelateerde verplaatsingen worden in ODIN beschouwd als reguliere verplaatsingen, terwijl deze verplaatsingen – mits beroepsmatig – in OViN niet als reguliere verplaatsingen konden worden meegenomen.

De voornaamste indicator in deze rapportage is de totale vervoersprestatie (reizigerskilometers) van Nederlanders van 6 jaar of ouder in Nederland per jaar per vervoerwijze. Deze bestaat uit de reguliere verplaatsingen en de serieverplaatsingen (beide zonder beroepsmatig doel met zware vrachtvoertuigen, ook wel wegvervoer met een zwaar vrachtvoertuig genoemd).

De totale vervoersprestatie wordt uitgesplitst naar type vervoermiddel. In de analyse wordt bepaald of de reizigerskilometers naar vervoermiddel in ODIN 2019 significant zijn gewijzigd ten opzichte van ODIN 2018. Dit geldt ook voor de overige indicatoren in deze rapportage. De significantie-toetsen zijn verbeterd ten opzichte van OViN waardoor in sommige gevallen de marges wat kleiner zijn geworden. Dit kan betekenen dat het aantal significante verschillen bij ODIN iets groter is dan in het verleden bij OViN. Tussen OViN en ODIN is vanwege de methodebreuk geen significantie van verschillen te bepalen.

De plausibiliteitsrapportage richt zich vooral op het belangrijkste bestanddeel van de totale vervoersprestatie: de reguliere verplaatsingen. Deze behelzen in ODIN ruim 99 procent van het totale aantal reizigerskilometers van personen van 6 jaar of ouder. De totale reguliere reizigerskilometers in ODIN kunnen gezien worden als de niet-institutionele bevolking van Nederland van 6 jaar of ouder maal de afstand per verplaatsing maal het gemiddelde aantal reguliere verplaatsingen per persoon per dag maal het aantal dagen in het jaar. De niet-institutionele bevolking van Nederland van 6 jaar of ouder is bekend uit de Basisregistratie Personen (BRP). De gemiddelde afstand per verplaatsing en het gemiddelde aantal reguliere verplaatsingen per persoon van 6 jaar of ouder per dag zijn dus de bepalende variabelen uit ODIN voor het totale aantal reizigerskilometers. De totale reizigerskilometers, de reguliere reizigerskilometers, de gemiddelde afstand per verplaatsing en het gemiddeld aantal reguliere verplaatsingen per persoon per dag worden in de rapportage afzonderlijk gepresenteerd. Zij worden uitgesplitst naar vervoerwijze en/of verplaatsingsmotief.

De verkeersdeelname en het gebruik van het openbaar vervoer zijn eveneens belangrijke indicatoren. Zij worden uitgesplitst naar de persoonskenmerken geslacht en maatschappelijke participatie.

⁶⁾ Serieverplaatsingen drukken de responslast van respondenten die voor de uitoefening van hun werk/beroep veelvuldig adressen (meer dan 3 werklocaties) achter elkaar bezoeken (zoals bijvoorbeeld bij pakketbezorgers en pizzakoeriers). Door een andere wijze van uitvraag van serieverplaatsingen is het niet mogelijk om dezelfde uitsplitsingen te maken als bij reguliere verplaatsingen.

1.3 Indeling van de rapportage

De opbouw van het rapport is als volgt. In hoofdstuk 2 wordt de ongewogen respons in ODIN 2019 vergeleken met die van ODIN 2018. Daarna komen in hoofdstukken 3, 4 en 5 de resultaten aangaande de totale reizigerskilometers, het aantal reguliere verplaatsingen en de afstand per verplaatsing aan bod. In hoofdstuk 6 wordt de verkeersdeelname besproken. In hoofdstuk 7 worden externe bronnen aangehaald en hoofdstuk 8 ten slotte bevat de samenvatting en conclusie. In bijlage A staan nogmaals de schattingen van 2019 uit de tabellen in de hoofdstukken 3 tot en met 6 vermeld, maar dan samen met de marges.

2. Ongewogen responsinformatie

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de ongewogen responsinformatie van ODIN 2019. Dit onderzoeksjaar van ODIN omvat niet alleen het landelijk onderzoek, maar ook het meerwerk Noordvleugel dat wordt uitgevoerd in de Metropoolregio Amsterdam plus de gemeenten Zeewolde en Dronten en, nieuw ten opzichte van ODIN 2018, ook het meerwerk MRDH in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. De responseis voor het landelijk onderzoek in 2019 is 45 000 respondenten. Voor het meerwerk Noordvleugel is dat 2 000 respondenten en voor het meerwerk Metropoolregio Rotterdam Den Haag 5 529 respondenten.

2.1 Responsaantallen

Het databestand van ODIN 2019 bevat 53 380 respondenten. In tabel 2.1.1 is te zien hoe deze verdeeld zijn over de drie gebruikte steekproeven en is de vergelijking met de responsen van OViN 2017 en ODIN 2018 te zien.

2.1.1 Responsaantallen in opgeleverde bestanden

	OViN 2017	ODIN 2018	ODIN 2019
	responsaantallen		
Totaal	38 127	57 260	53 380
<i>Steekproef</i>			
Landelijk	36 594	54 589	45 320
Noordvleugel	1 533	2 671	2 166
MRDH	-	-	5 894

Het aantal responsen bij ODIN ligt hoger dan bij OViN. Dit komt door de grotere vereiste responsaantallen. De daling van het aantal responsen in 2019 ten opzichte van 2018 wordt veroorzaakt doordat bij de start van ODIN in 2018 gekozen is voor een ruime steekproef

om, gegeven de nieuwe opzet, zeker te zijn van voldoende responsen. In 2019 is de steekproefuitzet afgestemd op de responskansen gemeten met ODIN 2018. Daardoor ligt de behaalde respons in 2019 dicht bij de responseis van 45 000. Ook is in de tabel te zien dat in 2019 voor het eerst in opdracht van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag het meerwerk MRDH is uitgevoerd.

2.2 Aandeel correcties

De belangrijkste correctie die met het oog op de plausibiliteit wordt uitgevoerd op het ODIN-bestand is de correctie op basis van geconstateerde extreme snelheden. Om te hoge en te lage ritsnelheden (rekening houdend met het ritvervoermiddel) te corrigeren zijn regels opgesteld die de gerespondeerde ritafstand en/of ritreisduur aanpassen. In ODIN 2019 gebeurde dit bij 5,8 procent van alle reguliere ritten. Daarbij ging het in 2,8 procent van de gevallen om correcties vanwege een te hoge snelheid en in 3,0 procent van de gevallen vanwege een te lage snelheid.

2.3 Uitval niet-buikbare responsen

De responsen die uit het veldwerk komen worden getoetst op bruikbaarheid. Dit gebeurt op verschillende momenten in het verwerkingsproces. Responsen worden verwijderd bij het ontbreken van essentiële informatie en bij inconsistenties van gegevens die niet op een aannemelijke wijze gecorrigeerd kunnen worden. Ook gevallen waarbij de respondent duidelijk niet serieus heeft ingevuld of waarbij de respondent de vragen overduidelijk foutief geïnterpreteerd heeft, worden - indienesignaleerd - verwijderd.

Voor ODIN 2019 werden 53 849 responsen uit het veldwerk opgehaald. De uitval in het verwerkingsproces bedroeg 469 responsen. In het databestand zijn daarmee uiteindelijk 53 380 respondenten aanwezig.

3. Reizigerskilometers

In dit hoofdstuk worden reizigerskilometers per jaar gepresenteerd. Het OViN-bestand van 2017 bevat gegevens voor álle inwoners in particuliere huishoudens in Nederland en is gebaseerd op een mixed-mode design. De bestanden van ODIN 2018 en 2019 bevatten de totale reizigerskilometers van inwoners van 6 jaar of ouder in particuliere huishoudens in Nederland, gebaseerd op alleen uitvraag via internet (cawi-only). De totale vervoersprestatie betreft alle reizigerskilometers van inwoners van Nederland in Nederland inclusief binnenlandse vakanties en serieverplaatsingen maar exclusief (beroepsmatig) wegvervoer met vrachtwagens. De vervoersprestatie in tabel 3.1 is uitgesplitst naar vervoermiddel. Zoals gebruikelijk voor de reizigerskilometers in ODIN en OViN zijn de afstanden gebaseerd op de ritinformatie.⁷⁾

3.1 Totale vervoersprestatie (reizigerskilometers) per jaar

	Reizigerskilometers per jaar ¹⁾ (populatie 0 jaar of ouder)	Reizigerskilometers per jaar ²⁾ (populatie 6 jaar of ouder)		
	OViN 2017	ODiN 2018 ⁵⁾	ODiN 2019	
	mld km			
Totaal	194,2	211,3	211,9	Totaal
<i>Ritvervoerwijze</i> ³⁾				<i>Ritvervoerwijze</i> ⁴⁾
Auto als bestuurder	96,0	106,0	105,9	Auto als bestuurder
Auto als passagier	42,7	38,7	39,0	Auto als passagier
Trein	17,8	22,6	23,9	Trein
Bus/tram/metro	5,5	6,3	6,2	Bus/tram/metro
Fiets	14,5	18,4	17,6	Fiets
Lopen	5,4	5,2	5,2	Lopen
Overig + Brom- en snorfiets	12,4	13,9	14,1	Overig

¹⁾ Inbegrepen zijn een schatting van de vakantiemobiliteit in Nederland en veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen m.u.v. die met zware vrachtvoertuigen.

²⁾ Inbegrepen zijn vakantieplaatsingen en serieverplaatsingen, maar niet inbegrepen is (beroepsmatig) wegvervoer met een zwaar vrachtvoertuig.

³⁾ Voor het vergelijkingsgemak zijn 'Overig' en 'Brom- en snorfiets' bij OViN samengevoegd. Het cijfer betreft een indicatie vanwege het optellen van afgeronde cijfers.

⁴⁾ Brom- en snorfietsen vallen bij ODIN standaard onder de vervoermiddelklasse 'Overig'. 'Fiets' omvat zowel de elektrische fiets, de niet-elektrische fiets als de speedpedelec.

⁵⁾ Cijfers uit de eindrapportage van ODIN 2018 van december 2019.

Wanneer cijfers in 2019 significant afwijken t.o.v. 2018 zijn deze vetgedrukt.

⁷⁾ Dit is de meest zuivere bepaling. Verplaatsingen kunnen met meerdere vervoerwijzen worden gemaakt, bijvoorbeeld fiets-trein-bus. In dat geval wordt bij de hier gehanteerde afleiding de afgelegde afstand per rit van al de drie gebruikte vervoerwijzen binnen de hele verplaatsing ook toegekend aan elk van de drie gebruikte vervoerwijzen. ODIN kent daarnaast voor die gevallen een hoofdvervoerwijze toe voor de gehele verplaatsing op basis van de langst afgelegde afstand binnen de verplaatsing. Deze hoofdvervoerwijze speelt echter geen rol bij de toekenning van de hier gepresenteerde afstanden.

Uit de gegevens van tabel 3.1 blijkt dat de totale vervoersprestatie in ODiN 2019 bijna 212 miljard kilometers bedraagt en daarmee niet significant verschilt van ODiN 2018. Alleen voor de fiets verschilt de totale vervoersprestatie in 2019 significant met die in 2018. Deze is afgenomen met 4 procent.

De treinkilometers laten weliswaar een toename zien van bijna 6 procent, maar deze toename valt binnen de statistische marge. In het NS jaarverslag van 2019 rapporteert de NS (NS, 2020) een toename van het aantal reizigerskilometers met de trein met 3,7 procent. Voorlopige cijfers van CROW (2020) melden een groei van het aantal reizigerskilometers met het regionale openbaar vervoer van 2019 ten opzichte van 2018 met 5 procent en gecorrigeerd voor de staking op 28 mei 2019 met 3,6 procent op basis van alleen de OV-chipkaart-data (dus zonder papieren of andersoortige niet-chipkaart gebonden vervoerbewijzen). Zie ook paragraaf 7.3 van dit rapport.

Voor de plausibiliteit van het aantal autobestuurderskilometers uit ODiN 2019 kon nog niet worden nagegaan wat het aantal autobestuurderskilometers van Nederlandse personenauto's op Nederlands grondgebied voor 2019 is, gemeten op basis van kilometerregistraties uit OKR (Online Kilometer Registratie) van de Dienst Wegverkeer (RDW). Ten tijde van de totstandkoming van dit rapport waren er nog geen (voorlopige) cijfers over 2019 op grond van nieuwe kilometerstanden beschikbaar.⁸⁾

Tabel 3.2 bevat de totale reguliere reizigerskilometers in Nederland van inwoners in particuliere huishoudens in Nederland weergegeven naar verplaatsingsmotief.

Uit analyse van de gegevens uit tabel 3.2 blijkt dat ook de reguliere reizigerskilometers voor het totaal van alle motieven in ODiN 2019 niet significant verschillen met ODiN 2018. Het verschil tussen de totale vervoersprestatie en het totaal aantal reguliere reizigerskilometers bedraagt in 2019 ruim 1 miljard kilometer (in 2018 0,9 miljard kilometer). Dit verschil is toe te schrijven aan de serieverplaatsingen, die bij het berekenen van de totale vervoersprestatie wél worden meegenomen, maar niet bij de reguliere verplaatsingen.

Uit tabel 3.2 blijkt ook dat voor een aantal motieven het aantal reguliere reizigerskilometers in ODiN 2019 significant hoger is dan bij ODiN 2018. Dat geldt voor de motieven 'Zakelijk en beroepsmatig' (toename met 50 procent) en voor het motief, 'Uitgaan, sport, hobby' (een toename van 10 procent).

⁸⁾ De autobestuurderskilometers gemeten op basis van kilometerregistraties uit OKR bedroegen in 2018 104,7 miljard voertuigkilometers (voorlopig cijfer; CBS StatLine, 2019).

3.2 Reguliere reizigerskilometers per jaar

	Reizigerskilometers per jaar ¹⁾ (populatie 0 jaar of ouder)	Reizigerskilometers per jaar ²⁾ (populatie 6 jaar of ouder)		
	OVIN 2017	ODiN 2018 ³⁾	ODiN 2019	
	mld km			
Totaal	169,9	210,3	210,9	Totaal
<i>Reismotief</i>				<i>Reismotief</i>
Van en naar het werk	50,8	61,1	57,0	Van en naar het werk
Zakelijk bezoek	7,3	12,7	19,2	Zakelijk en beroepsmatig
Diensten en verzorging	4,3	4,8	4,3	Diensten en verzorging
Winkelen en boodschappen doen	15,6	18,0	18,3	Winkelen en boodschappen doen
Onderwijs of cursus volgen	11,7	12,0	12,0	Onderwijs of cursus volgen
Visite en logeren	31,6	39,9	34,2	Visite en logeren
Sport, hobby, horecabezoek	32,5	35,5	39,2	Uitgaan, sport en hobby
Toeren en wandelen	5,7	9,6	9,5	Toeren en wandelen
Ander motief	10,2	16,7	17,2	Ander motief

¹⁾ Niet inbegrepen zijn veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen en de schatting voor de vakantiemobiliteit.

²⁾ Reguliere reizigerskilometers van alle inwoners van 6 jaar of ouder in particuliere huishoudens van Nederland binnen Nederland, dus inclusief vakantieverplaatsingen en exclusief serieverplaatsingen.

³⁾ Cijfers uit de eindrapportage van ODiN 2018 van december 2019.

Wanneer cijfers in 2019 significant afwijken t.o.v. 2018 zijn deze vetgedrukt.

De toename van het aantal reizigerskilometers van het motief 'Zakelijk en beroepsmatig' is vooral toe te delen aan een verschuiving tussen het motief 'Van en naar het werk' en 'Zakelijk en beroepsmatig'. De belangrijkste oorzaak van deze verschuiving is een wijziging in de vragenlijst van ODiN 2019 (zie paragraaf 1.1. Het aandeel 'Zakelijk en beroepsmatig' in 'werken-totaal' (dit is het totaal van reguliere kilometers voor de motieven 'Van en naar het werk' plus 'Zakelijk en beroepsmatig') was ruim 17 procent in 2018 en is 25 procent in ODiN 2019. Het motief 'Van en naar het werk' is in 2019 significant gedaald (-7 procent) ten opzichte van 2018. 'Werken-totaal' daarentegen is toegenomen met ruim 2,2 miljard reizigerskilometers (in 2018 en 2019: 73,9 respectievelijk 76,1 miljard kilometer, een toename van 3 procent). Voor het samenstel van motieven dat in deze tekst 'werken-totaal' wordt genoemd worden geen marges berekend, en is dus niet bekend of de toename significant is.

In ODiN 2019 verschillen de aantallen reizigerskilometers voor de motieven 'Visite, logeren' (-14 procent) en 'Uitgaan, sport, hobby' (+10 procent) eveneens significant ten opzichte van ODiN 2018. Deze verschuivingen hangen mogelijk samen met de gewijzigde toekenning van het motief bij laatste verplaatsingen naar een tweede (t)huis (zie paragraaf 1.1).

4. Gemiddeld aantal verplaatsingen per persoon per dag

De totale reizigerskilometers zijn te ontleden in aantallen verplaatsingen en de verplaatsingsafstanden. Dit hoofdstuk richt zich op het gemiddeld aantal verplaatsingen per persoon per dag naar vervoerwijze en naar motief. Vanzelfsprekend wordt deze indicator in ODIN en OViN gebaseerd op verplaatsingsinformatie, terwijl de tabellen in hoofdstuk 3 gebaseerd zijn op ritinformatie. Merk op dat het toekennen van de hoofdvervoerwijze aan verplaatsingen in ODIN anders is dan bij OViN.⁹⁾ Voor betere leesbaarheid zijn in alle tabellen van dit hoofdstuk de cijfers weergegeven per 1 000 personen (OViN) of per 1 000 personen van 6 jaar of ouder (ODIN).

In tabel 4.1 wordt het gemiddeld aantal verplaatsingen in Nederland naar vervoerwijze (hoofdvervoermiddel) van inwoners in particuliere huishoudens in Nederland vermeld. Het betreft reguliere verplaatsingen.

⁹⁾ Bij OViN werd een vaste volgorde van vervoermiddelen gehanteerd voor het bepalen van de hoofdvervoerwijze. In ODIN wordt de hoofdvervoerwijze bepaald door de vervoerwijze met de langste totale ritafstand in de verplaatsing.

4.1 Aantal verplaatsingen naar vervoerwijze

	Reguliere verplaatsingen ¹⁾ per 1 000 inwoners van 0 jaar of ouder per dag		Reguliere verplaatsingen ²⁾ per 1 000 inwoners van 6 jaar of ouder per dag	
	OVIN 2017		ODiN 2018 ⁵⁾	ODiN 2019
	aantal verplaatsingen			
Totaal	2 497		2 782	2 710
<i>Ritvervoerwijze</i> ³⁾		M E T H O D E B R E U K		<i>Ritvervoerwijze</i> ⁴⁾
Auto als bestuurder	832		958	948
Auto als passagier	347		323	312
Trein	67		79	82
Bus/tram/metro	68		78	72
Fiets	675		792	757
Lopen	443		445	426
Overig + Brom- en snorfiets	65		107	112

¹⁾ Reguliere OViN-verplaatsingen, dus exclusief vakantieverplaatsingen, veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen en beroepsmatige verplaatsingen met een zwaar vrachtovertuig.

²⁾ Reguliere ODiN-verplaatsingen, dus inclusief vakantieverplaatsingen en exclusief serieverplaatsingen.

³⁾ Voor het vergelijkingsgemak zijn 'Overig' en 'Brom- en snorfiets' bij OViN samengevoegd. Het cijfer betreft een indicatie vanwege het optellen van afgeronde cijfers.

⁴⁾ Brom- en snorfietsen vallen bij ODiN standaard onder de vervoermiddelklasse 'Overig'. 'Fiets' omvat zowel de elektrische fiets, de niet-elektrische fiets als de speedpedelec.

⁵⁾ Cijfers uit de eindrapportage van ODiN 2018 van december 2019.

Wanneer cijfers in 2019 significant afwijken t.o.v. 2018 zijn deze vetgedrukt..

Uit tabel 4.1 is af te leiden dat in ODiN 2019 het totaal aantal verplaatsingen per 1 000 personen van 6 jaar of ouder (2 709) bijna 3 procent lager ligt ten opzichte van ODiN 2018. Deze daling is significant. Ook bij een aantal andere vervoerwijzen is het aantal verplaatsingen significant gedaald. Het aantal verplaatsingen met bus/tram/metro is significant gedaald met 7 procent. Het aantal verplaatsingen met de fiets daalde met 4,5 procent en het aantal verplaatsingen te voet daalde met 4 procent. Bij de andere vervoerwijzen waren de verschillen in het aantal verplaatsingen niet significant. De daling van het aantal verplaatsingen met bus/tram/metro kan gedeeltelijk samenhangen met de stakingen in het regionaal openbaar vervoer in 2019.

Tabel 4.2 toont wederom het aantal verplaatsingen in Nederland per 1 000 inwoners (voor ODiN: van 6 jaar of ouder) in particuliere huishoudens in Nederland, maar ditmaal naar reismotief.

4.2 Aantal verplaatsingen naar motief

	Reguliere verplaatsingen ¹⁾ per 1 000 inwoners van 0 jaar of ouder per dag	Reguliere verplaatsingen ²⁾ per 1 000 inwoners van 6 jaar of ouder per dag		
	OViN 2017	ODiN 2018 ³⁾	ODiN 2019	
	aantal verplaatsingen			
Totaal	2 497	2 782	2 710	Totaal
<i>Reismotief</i>	M E T H O D E B R E U K			<i>Reismotief</i>
Van en naar het werk		547	505	Van en naar het werk
Zakelijk bezoek		69	107	Zakelijk en beroepsmatig
Diensten en verzorging		85	86	Diensten en verzorging
Winkelen en boodschappen doen		563	544	Winkelen en boodschappen doen
Onderwijs of cursus volgen		225	222	Onderwijs of cursus volgen
Visite en logeren		307	273	Visite en logeren
Sport, hobby, horecabezoek		510	511	Uitgaan, sport en hobby
Toeren en wandelen		174	171	Toeren en wandelen
Ander motief		302	291	Ander motief

¹⁾ Reguliere OViN-verplaatsingen, dus exclusief vakantieplaatsingen, veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen en beroepsmatige verplaatsingen met een zwaar vrachtvoertuig.

²⁾ Reguliere ODiN-verplaatsingen, dus inclusief vakantieplaatsingen en exclusief serieverplaatsingen.

³⁾ Cijfers uit de eindrapportage van ODiN 2018 van december 2019.

Wanneer cijfers in 2019 significant afwijken t.o.v. 2018 zijn deze vetgedrukt.

Het totaal aantal reguliere verplaatsingen per 1 000 inwoners van 6 jaar of ouder per dag bedraagt 2 709 in ODiN 2019. Dit waren er 2 782 in ODiN 2018. Dat is een significante daling van bijna 3 procent. Er is sprake van een significante daling bij het motief 'Visite, logeren' (-11 procent). Deze daling hangt mogelijk samen met de gewijzigde toekenning van het motief bij laatste verplaatsingen naar een tweede (t)huis (zie paragraaf 1.1). Ook is er een significante daling van het aantal verplaatsingen met het motief 'Winkelen/boodschappen doen'. Het is aannemelijk dat dit samenhangt met het daling van het aantal winkelvestigingen en de toename van online inkopen (CBS, 2019a, 2019b, 2020a, 2020b).

Daarnaast is er een significante daling in het gemiddeld aantal verplaatsingen voor het motief 'Van en naar het werk' (-8 procent). Het aantal verplaatsingen met motief 'Zakelijk en beroepsmatig' is daarentegen in ODiN 2019 ruim 1,5 maal zo groot als in ODiN 2018. Deze forse toename hangt samen met de significante afname van het aantal verplaatsingen voor het motief 'Van en naar het werk'. Zoals eerder aangegeven, is de wisselwerking in het aantal verplaatsingen tussen beide motieven grotendeels toe te schrijven aan de wijziging in de vragenlijst van ODiN 2019. Ter vergelijking: het gemiddeld aantal verplaatsingen per 1 000 inwoners van 6 jaar of ouder per dag voor 'Werken-totaal' ('Van en naar het werk' plus 'Zakelijk en beroepsmatig') in 2019 bedraagt 612 en in 2018 616. Uit een extra toets blijkt dat dit verschil tussen 'werken-totaal' in beide jaren niet significant is.

5. Gemiddelde afgelegde afstand per verplaatsing

De totale reizigerskilometers zijn te ontleden in aantallen verplaatsingen en verplaatsingsafstanden. Dit hoofdstuk richt zich op de gemiddelde afgelegde afstand per verplaatsing naar vervoerwijze en naar motief. Evenals bij het gemiddeld aantal verplaatsingen per persoon per dag in het voorgaande hoofdstuk, wordt bij de afgelegde afstand per verplaatsing alleen gerekend met reguliere verplaatsingen. Voor deze indicator wordt vooral informatie op verplaatsingsniveau gebruikt. Echter, bij de indeling naar vervoerwijze wordt voor alle reguliere verplaatsingen gekeken naar de som van de ritafstanden per ritvervoermiddel (bijvoorbeeld de fiets) en deze wordt vervolgens gedeeld door het totaal aantal verplaatsingen waarvan (in dit geval) de fiets het hoofdvervoermiddel is.

In tabel 5.1 wordt de gemiddelde afstand per verplaatsing in Nederland van inwoners in particuliere huishoudens in Nederland weergegeven naar vervoerwijze.

5.1 Gemiddelde afstand per verplaatsing naar vervoerwijze

	Afstand per reguliere verplaatsing ¹⁾ (populatie 0 jaar of ouder)		Afstand per reguliere verplaatsing ²⁾ (populatie 6 jaar of ouder)		
	OViN 2017		ODiN 2018 ⁵⁾	ODiN 2019	
	km				
Totaal	11,66	M E T H O D E B R E U K	13,00	13,29	Totaal
<i>Ritvervoerwijze</i> ³⁾					<i>Ritvervoerwijze</i> ⁴⁾
Auto als bestuurder	17,92		18,96	19,00	Auto als bestuurder
Auto als passagier	17,51		20,60	21,30	Auto als passagier
Trein	44,86		49,29	49,84	Trein
Bus/tram/metro	13,21		13,91	14,64	Bus/tram/metro
Fiets	3,61		3,99	3,97	Fiets
Lopen	1,81		2,02	2,07	Lopen
Overig + Brom- en snorfiets	27,16		21,56	20,61	Overig

¹⁾ Reguliere OViN-verplaatsingen, dus exclusief vakantieplaatsingen, veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen en beroepsmatige verplaatsingen met een zwaar vrachtoortuig.

²⁾ Reguliere ODiN-verplaatsingen, dus inclusief vakantieplaatsingen en exclusief serieverplaatsingen.

³⁾ Voor het vergelijkingsgemak zijn 'Overig' en 'Brom- en snorfiets' bij OViN samengevoegd. Het cijfer betreft een indicatie vanwege het optellen van afgeronde cijfers.

⁴⁾ Brom- en snorfietsen vallen bij ODiN standaard onder de vervoermiddelklasse 'Overig'. 'Fiets' omvat zowel de elektrische fiets, de niet-elektrische fiets als de speedpedelec.

⁵⁾ Cijfers uit de eindrapportage van ODiN 2018 van december 2019.

Wanneer cijfers in 2019 significant afwijken t.o.v. 2018 zijn deze vetgedrukt.

Uit tabel 5.1 volgt dat de gemiddelde afstand per verplaatsing voor het totaal van alle vervoerwijzen in ODIN 2019 13,3 kilometer is. Deze gemiddelde afstand per verplaatsing van personen van 6 jaar of ouder verschilt niet significant van ODIN 2018. Ook voor elke afzonderlijke vervoerwijze geldt dat de gemiddelde afstand per verplaatsing in ODIN 2019 niet significant afwijkt van ODIN 2018.

In tabel 5.2 is de gemiddelde afstand per verplaatsing naar reismotief in Nederland van inwoners in particuliere huishoudens in Nederland weergegeven.

5.2 Gemiddelde afstand per verplaatsing naar motief

	Afstand per reguliere verplaatsing ¹⁾ (populatie 0 jaar of ouder)	Afstand per reguliere verplaatsing ²⁾ (populatie 6 jaar of ouder)			
		OViN 2017	ODiN 2018 ³⁾	ODiN 2019	
	km				
Totaal		11,66	13,00	13,29	Totaal
<i>Reismotief</i>					<i>Reismotief</i>
Van en naar het werk		18,80	19,21	19,26	Van en naar het werk
Zakelijk bezoek		38,21	31,81	30,56	Zakelijk en beroepsmatig
Diensten en verzorging		8,80	9,68	8,51	Diensten en verzorging
Winkelen en boodschappen doen		5,02	5,51	5,75	Winkelen en boodschappen doen
Onderwijs of cursus volgen		7,80	9,12	9,25	Onderwijs of cursus volgen
Visite en logeren		17,13	22,37	21,41	Visite en logeren
Sport, hobby, horecabezoek		11,95	11,96	13,09	Uitgaan, sport en hobby
Toeren en wandelen		6,52	9,45	9,52	Toeren en wandelen
Ander motief		9,06	9,49	10,07	Ander motief

¹⁾ Reguliere OViN-verplaatsingen, dus exclusief vakantieverplaatsingen, veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen en beroepsmatige verplaatsingen met een zwaar vrachtoertuig.

²⁾ Reguliere ODiN-verplaatsingen, dus inclusief vakantieverplaatsingen en exclusief serieverplaatsingen.

³⁾ Cijfers uit de eindrapportage van ODIN 2018 van december 2019.
Wanneer cijfers in 2019 significant afwijken t.o.v. 2018 zijn deze vetgedrukt.

Uit tabel 5.2 blijkt dat de gemiddelde afstand per verplaatsing voor het totaal van alle motieven in ODIN 2019 niet significant verschilt van ODIN 2018. Voor vrijwel alle motieven geldt dat de gemiddelde afstand per verplaatsing gemeten in ODIN 2019 niet significant verschilt met ODIN 2018. Enige uitzonderingen hierop vormen de motieven 'Diensten en verzorging' en 'Uitgaan, sport, hobby'. De afstand per verplaatsing voor het motief 'Diensten en verzorging' was in 2019 12 procent korter dan in 2018. Een echte verklaring daarvoor is er (nog) niet. Wel is de laatste jaren bijvoorbeeld het aantal kapperszaken en manicuresalons toegenomen, waardoor het mogelijk is dat de afstand tot zo'n vestiging kleiner is geworden (CBS, 2018). De gemiddelde verplaatsingsafstand voor 'Uitgaan, sport, hobby' is in ODIN 2019 significant langer (ruim 1 kilometer ofwel 9 procent) dan in ODIN 2018. Deze stijging hangt voor een klein deel samen met de gewijzigde toekenning van het motief bij laatste verplaatsingen naar een tweede (t)huis (zie paragraaf 1.1).

6. Deelname aan het verkeer

Andere belangrijke indicatoren zijn de verkeersdeelname in het algemeen en de deelname aan het openbaar vervoer in het bijzonder. De eerste indicator wordt berekend op basis van verplaatsingsinformatie en voor de tweede wordt ritinformatie gebruikt.

6.1 Verkeersdeelname

Volgens de gehanteerde definitie bij ODIN neemt een persoon die één of meerdere reguliere verplaatsingen per dag maakt, deel aan het verkeer. Ook personen die enkel serieverplaatsingen of enkel vakantieverplaatsingen hebben gemaakt, tellen mee bij het bepalen van de verkeersdeelnemers. Uitzondering daarop vormen personen met uitsluitend (beroepsmatig) wegvervoer met een zwaar vrachtoertuig. Zij tellen niet mee voor de bepaling van verkeersdeelname. Ook geheel in het buitenland gemaakte verplaatsingen tellen niet mee voor de verkeersdeelname. Bij nul verplaatsingen neemt een persoon niet deel aan het verkeer.

Tabel 6.1.1 geeft de percentages weer van de personen die op een gemiddelde dag in het betreffende jaar deelnemen aan het verkeer. Het betreft deelname aan het verkeer in Nederland van inwoners (van 6 jaar of ouder) in particuliere huishoudens in Nederland. De deelname is onderverdeeld naar geslacht.

6.1.1 Verkeersdeelname naar geslacht

	Personen met minimaal één reguliere verplaatsing ¹⁾ per dag (populatie 0 jaar of ouder)		Personen met minimaal één reguliere verplaatsing ²⁾ per dag (populatie 6 jaar of ouder)		
	OVIN 2017		ODIN 2018 ³⁾	ODIN 2019	
	%				
Totaal	78,4	METHODEBREUK	82,9	81,9	Totaal
<i>Geslacht</i>					<i>Geslacht</i>
Mannen	78,9		83,0	82,6	Mannen
Vrouwen	77,8		82,9	81,3	Vrouwen

¹⁾ Exclusief personen met enkel vakantieverplaatsingen en/of enkel veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen.

²⁾ Inclusief personen met enkel vakantieverplaatsingen en personen met enkel serieverplaatsingen, maar exclusief personen met enkel (beroepsmatig) wegvervoer met een zwaar vrachtoertuig.

³⁾ Cijfers uit de eindrapportage van ODIN 2018 van december 2019.
Wanneer cijfers in 2019 significant afwijken t.o.v. 2018 zijn deze vetgedrukt.

Uit tabel 6.1.1 blijkt dat op een gemiddelde dag in 2019 bijna 82 procent van de Nederlandse bevolking van 6 jaar of ouder minstens één maal per dag deelneemt aan het verkeer. Dat is significant lager (-1 procentpunt) dan in ODin 2018. Dit ligt in lijn met de eerdere constatering dat het gemiddeld aantal verplaatsingen in ODin 2019 lager is dan in ODin 2018. Alleen bij vrouwen is de afname in verkeersdeelname in 2019 ten opzichte van 2018 significant. Gelet op het verschil in verkeersdeelname tussen mannen en vrouwen in 2019 dan blijkt dat mannen in 2019 iets vaker deelnamen aan het verkeer dan vrouwen. Het verschil in verkeersdeelname van mannen tegenover vrouwen in ODin 2019 is significant. In 2018 was het verschil in verkeersdeelname tussen mannen en vrouwen niet significant.

Tabel 6.1.2 geeft de percentages weer van de inwoners in particuliere huishoudens in Nederland die per dag deelnemen aan het verkeer in Nederland, onderverdeeld naar maatschappelijke participatie. De afleiding van maatschappelijke participatie is in ODin 2018 in eerste instantie (oplevering december 2019; zie paragraaf 3.1) niet goed gegaan. In onderstaande tabel zijn de gecorrigeerde resultaten voor 2018 weergegeven. Deze zullen daarom voor wat betreft de verkeersdeelnamegegevens naar maatschappelijke participatie afwijken van die in de eindrapportage van ODin 2018 gepubliceerd in december 2019.

6.1.2 Verkeersdeelname naar maatschappelijke participatie

	Personen met minimaal één reguliere verplaatsing ¹⁾ per dag (populatie 0 jaar of ouder)	Personen met minimaal één reguliere verplaatsing ²⁾ per dag (populatie 6 jaar of ouder)	
	OVin 2017	ODin 2018 ³⁾	ODin 2019
	%		%
Totaal	78,4	82,9	81,9
<i>Maatschappelijke participatie</i>			<i>Maatschappelijke participatie</i>
Kinderen < 6 jaar	82,5		
Werkzaam 12-30 uur per week	84,0	89,6	87,8
Werkzaam ≥ 30 uur per week	83,2	89,0	88,7
Scholier/student	82,1	85,5	86,4
Werkloos	71,1	75,2	71,2
Arbeidsongeschikt	68,0	71,1	67,8
Gepensioneerd/VUT	65,8	69,8	69,0
Overig	74,1	81,0	71,0

¹⁾ Exclusief personen met enkel vakantieverplaatsingen en/of enkel veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen.

²⁾ Inclusief personen met enkel vakantieverplaatsingen en personen met enkel serieverplaatsingen, maar exclusief personen met enkel (beroepsmatig) wegvervoer met een zwaar vrachtoertuig.

³⁾ Gecorrigeerde cijfers ten opzichte van de eindrapportage van ODin 2018 van december 2019 in verband met een foutieve afleiding van maatschappelijke participatie (zie Hoofdstuk 1).

Wanneer cijfers in 2019 significant afwijken t.o.v. 2018 zijn deze vetgedrukt.

Met betrekking tot de verkeersdeelname naar maatschappelijke participatie, is in tabel 6.1.2 te zien dat voor het totaal van alle personen en voor twee van de onderscheiden groepen met betrekking tot maatschappelijke participatie (de personen die '12-30 uur werkzaam zijn per week' en de groep 'Overig') de verkeersdeelname in 2019 significant lager is dan in 2018.

Mogelijk kan de lagere verkeersdeelname samenhangen met het feit dat in 2019 een recordaantal arbeidsdagen verloren is gegaan aan stakingen namelijk: 391 000, tegen 239 000 in 2018. Dat grote aantal hangt samen met het gegeven dat een recordaantal werknemers betrokken was bij de werkstakingen, namelijk 319 000. Tot nu toe was het hoogst gemeten aantal stakende werknemers 147 000 in 2017 (CBS, 2020c).

Stakingen kunnen naast het feit dat er niet wordt gewerkt, maar in plaats daarvan wordt gedemonstreerd, een aantal bijwerkingen hebben die verschillende maatschappelijke groeperingen raken. Het is mogelijk dat er mensen zijn die de weg niet op gaan, omdat ze verwachten dat een staking samen kan gaan met files, omleidingen of ander oponthoud en dat zij daarom besluiten die dag thuis te werken. Ook mensen die zelf niet staken maar hun collega's of partners wel, kunnen besluiten in plaats daarvan thuis te blijven. In 2019 hebben bijvoorbeeld ook diverse stakingen in het onderwijs plaatsgevonden met als gevolg dat leerlingen, mits er geen alternatief op school werd aangeboden, een dag vrij hadden en er mogelijk andere opvang nodig was bijvoorbeeld in de vorm van een ouder die die dag bleef thuiswerken of verlof op nam. Veel verschillende groepen mensen hebben gestaakt in 2019 zoals boeren, bouwvakkers, leerkrachten, buschauffeurs, klimaatjongeren en zorgpersoneel. Ook met betrekking tot de pensioenen is er gestaakt.

6.2 Deelname openbaar vervoer

In tabel 6.2.1 is het aandeel dat gebruik maakt van het openbaar vervoer in Nederland van inwoners in particuliere huishoudens in Nederland weergegeven. De deelname aan het openbaar vervoer houdt in dat er door een persoon minstens één reguliere rit of minimaal één serieverplaatsing is gemaakt met het openbaar vervoer op de dag waarover gerapporteerd wordt in het ODIN.

6.2.1 Deelname aan het openbaar vervoer

Personen met minimaal één reguliere verplaatsing met het openbaar vervoer per dag ¹⁾ (populatie 0 jaar of ouder)		Personen met minimaal één reguliere verplaatsing met het openbaar vervoer per dag ²⁾ (populatie 6 jaar of ouder)		
	OVin 2017	ODin 2018 ³⁾	ODin 2019	
	%			
Totaal	7,0	8,6	8,6	Totaal
Geslacht				Geslacht
Mannen	6,7	8,0	7,9	Mannen
Vrouwen	7,3	9,2	9,2	Vrouwen

¹⁾ Exclusief personen met enkel vakantieplaatsingen en/of enkel veelvuldige (beroepsmatige) verplaatsingen.

²⁾ Inclusief personen met enkel vakantieplaatsingen en personen met enkel serieverplaatsingen, maar exclusief personen met enkel (beroepsmatig) wegvervoer met een zwaar vrachtoetuig.

³⁾ Cijfers uit de eindrapportage van ODiN 2018 van december 2019.
Wanneer cijfers in 2019 significant afwijken t.o.v. 2018 zijn deze vetgedrukt.

De verschillen bij de deelname aan het openbaar vervoer tussen ODiN 2019 en ODiN 2018 zijn niet significant. Het is ook niet zo dat mannen of vrouwen een significant hogere OV-deelname hadden in ODiN 2019 ten opzichte van ODiN 2018.

Uit een extra analyse blijkt dat in beide jaren de deelname aan het openbaar vervoer door vrouwen significant hoger is dan bij mannen. Echter, de deelname van vrouwen is op basis van ODiN 2019 1,3 procentpunt hoger dan van mannen en op grond van ODiN 2018 1,2 procentpunt.

7. Externe bronnen

In dit hoofdstuk worden diverse externe bronnen gepresenteerd die als achtergrondinformatie kunnen dienen voor het interpreteren van de resultaten van het ODiN 2019.

7.1 Het weer

Het weer kan een factor zijn die de mobiliteit en dus ook de keuze voor het gebruik van een vervoerwijze in positieve of negatieve zin kan beïnvloeden.

7.1.1 Het weer in 2019

Voor het verschil in weer tussen 2018 en 2019 is op hoofdlijnen gekeken wat het KNMI hierover bericht. Daaruit volgen de cijfers in tabel 7.1 waarin ook een kolom opgenomen is met het afgeronde gemiddelde over de vijf jaren voorafgaand aan 2018.

7.1 Weersindicatoren kalenderjaren 2018 en 2019

	2013-2017	2018	2019
Ijsdagen (max. temp. lager dan 0,0 °C)	4	3	2
Vorstdagen (min. temp. lager dan 0,0 °C)	47	50	40
Warme dagen (max. temp. 20,0 °C of hoger)	95	132	99
Zomerse dagen (max. temp. 25,0 °C of hoger)	27	55	26
Tropische dagen (max. temp. 30,0 °C of hoger)	4	9	11
Zonuren	1818	2 090	1964
Neerslag (in mm)	793	607	783

Bron: KNMI

De grootste verschillen ten opzichte van 2018 zien we bij het aantal warme dagen (-33) en zomerse dagen (-29). Wat het aantal zonuren betreft classificeert het KNMI 2018 zelfs als extreem zonnig en 2019 als 'zeer zonnig'.

2018 geldt als een zeer droog jaar en 2019 krijgt de classificatie 'vrij droog'. Deze globale cijfers geven niet direct een eenduidige indicatie wat dit voor de mobiliteit in 2019 ten opzichte van 2018 zou kunnen betekenen. Ook detailinformatie over het weer is geen garantie voor meer houvast, zoals blijkt uit de weersverwachting die aangeeft dat 2019 zeer zonnig en landelijk gemiddeld vrij droog en ook nog zeer warm was. In 2018 was de weersituatie extreem, en naast extreem zonnig, en zeer droog ook nog extreem warm was. Het KNMI noemt 2019 het zesde zeer warme jaar op rij (KNMI, 1990 en KNMI, 2020).

Op 10 maart gaf het KNMI voor de zuidelijke provincies een code oranje uit voor zware windstoten, in Zeeland werden windstoten tot 122 km/uur en zelfs ver landinwaarts, in Ell, werd een windstoot van 119 km/uur geregistreerd.

7.1.2 De invloed van het weer op mobiliteit

Bij de SWOV is onderzoek gedaan naar de relatie weer-verkeersveiligheid. Dit betrof vooral de situatie tijdens regenval. Maar veel meer weersomstandigheden zijn van invloed, zoals mist, sneeuw en ijzel, laagstaande zon, harde wind en hitte. In het SWOV-factsheet wordt ook een relatie gelegd tussen de indirecte invloed van het weer en het aantal en de typen ongevallen door een verandering in de mobiliteit. Over de relatie tussen weer en mobiliteit meldt de SWOV: "De invloed van het weer op het aantal voertuigkilometers is echter in het algemeen beperkt en richt zich met name op recreatieverkeer buiten de bebouwde kom.

In het woon-werkverkeer treedt nauwelijks verandering op (Hogema, 1996; Bijleveld & Churchill, 2009; Kilpeläinen & Summala, 2007).

Weersomstandigheden hebben ook invloed op de keuze van de vervoerswijze (Bos, 2001). Bij slecht weer zijn er bijvoorbeeld minder fietsers in het verkeer aanwezig. Dit is terug te zien in de ongevallenstatistieken: bij regen, sneeuw en mist blijkt het relatieve aandeel auto-fietsongevallen een stuk lager te zijn dan bij droog weer (Ellinghaus, 1983). Deze bevindingen worden ook ondersteund door recent SWOV-onderzoek naar de invloed van weersomstandigheden op de verkeersveiligheid. Bijleveld & Churchill (2009) zien bij neerslag een afname van het aantal ritten met weergevoelige vervoerswijzen zoals de fiets en de bromfiets.” (in: SWOV, 2012).

Ook het KiM heeft recent studie gedaan (maart 2020) naar de invloed van het weer op de personenmobiliteit met behulp van literatuuronderzoek. Daarvoor zijn alleen studies meegenomen die relevant zijn voor het Nederlandse en Vlaamse grondgebied. Het effect van wind, regen en temperatuurverandering op mobiliteit is in de literatuur het vaakst onderzocht. Uitwisselingen ten gevolge van weersveranderingen bleken vooral te gebeuren tussen auto en fiets nader beschouwd tussen lopen en fietsen enerzijds en auto en openbaar vervoer anderzijds. Volgens het KiM bleek uit de literatuur dat de fietser het meest gevoelig is voor het weer, anders gezegd de variatie onder verschillende weersomstandigheden is bij het gebruik van de fiets groter dan bij andere vervoerwijzen; regen en wind hebben een negatief effect op de kans dat iemand de fiets kiest en op fietsgebruik uitgedrukt in het aantal fietsverplaatsingen en de afgelegde afstand per fiets per dag. Ook constateerde het KiM uit de literatuur dat het effect op mobiliteitsgebruik ruimtelijk verschilt, met name tussen stad en platteland. Het afzonderlijke effect van een temperatuursverandering, regen en zonneschijn op fietsen zou sterker zijn in de landelijke gebieden, en het effect van wind sterker in de stedelijke gebieden. Een temperatuurtoename heeft in stedelijk gebied een negatief effect op het gebruik van openbaar vervoer maar in landelijk gebied daarentegen een positief effect. Daarnaast rapporteert het KiM uit de literatuur ook een effect tussen leeftijdsgroepen. Vijfenzestigplussers maken bij hoge temperaturen minder reizen en niet-ouderen juist meer. Regen en sneeuw hebben ook een sterker negatief effect op het aantal reizen van ouderen dan mensen die jonger zijn. Het effect van het weer op mobiliteit blijkt ook afhankelijk te zijn van het motief waarom mensen de deur uit gaan. Verplaatsingen met als doel woon-werk en woon-onderwijs zijn minder weersafhankelijk dan verplaatsingen met als motief winkelen, recreëren, bezoeken familie/vrienden. Voor verplaatsingen met motief woon-werk en woon-onderwijs wordt het mobiliteitsgedrag minder aangepast dan voor verplaatsingen met motief winkelen, recreëren, bezoeken familie/vrienden (KiM, 2020).

Ook voor andere weersomstandigheden is de relatie tussen weer en mobiliteit vooral daar van belang waar die weersomstandigheid zich voor doet. Daarnaast maakt het ook uit op welk tijdstip van de dag, en welke dag van de week een weersomstandigheid, bijvoorbeeld regen, zich voordoet. Een regenbui in de nacht zal geringere aantallen fietsers bromfietsers en voetgangers treffen dan een bui overdag.

7.2 Voertuigkilometers rijkswegennet

7.2.1 Voertuigkilometers op het rijkswegennet in 2019

Rijkswaterstaat heeft een stijging gerapporteerd op het rijkswegennet van het aantal afgelegde voertuigkilometers per jaar met 0,6 procent, tot 72,9 miljard voertuigkilometers. In de rapportage van Rijkswaterstaat betreffende het Rijkswegennet over de 3e periode 2019, staat dat de groei van het aantal afgelegde kilometers zich met name manifesteert in het begin van de spitsen en overdag (Rijkswaterstaat, 2020). Op grond van de resultaten van ODIN 2019 blijkt dat de totale vervoersprestatie van autobestuurders niet significant verschilt met die van 2018.

7.2.2 Relatie voertuigkilometers rijkswegennet met autobestuurderskilometers ODIN

Een toename van het aantal voertuigkilometers op het Rijkswegennet kan een indicatie zijn voor een toename van het aantal voertuigkilometers met de auto als bestuurder in Nederland gemeten met ODIN, maar dat hoeft niet zo te zijn. Allereerst wordt met de meetlussen al het verkeer op het Rijkswegennet gemeten. Met al het verkeer wordt hier bedoeld: al het gemotoriseerde verkeer (zoals ook vrachtwagens, trekkers voor opleggers speciale voertuigen, motorfietsen maar géén bromfietsen) dat van het Rijkswegennet gebruik mag maken en dit is zowel Nederlands als buitenlands wegverkeer. In ODIN wordt het verkeer gemeten door enkel inwoners van Nederland (op Nederlands grondgebied) op zowel Rijkswegen als andere wegen in Nederland. Kilometers gemaakt ten behoeve van goederenvervoer met voertuigen zoals vrachtwagens en trekkers voor opleggers, behoren niet tot de scope van het ODIN en worden in het ODIN dus niet gemeten. In het ODIN-onderzoek wordt geen onderscheid gemaakt naar wegtype. Daarom is het niet mogelijk om alleen op basis van ODIN eenduidig aan te geven hoeveel voertuigkilometers worden afgelegd door inwoners van Nederland op het Rijkswegennet. Daarnaast is het op dit moment niet mogelijk om aan te geven hoeveel kilometers er worden gemaakt door mensen uit het buitenland op het Rijkswegennet.

Een toename van het verkeer op het Rijkswegennet kan meerdere oorzaken hebben zoals: een toename van het aantal kilometers gereden door buitenlandse voertuigen, een toename van het aantal kilometers gereden door binnenlandse voertuigen, of door beiden. Daarnaast kan uitbreiding van het aantal rijstroken, of uitbreiding van het aantal kilometers Rijkswegennet zorgen voor meer op Rijkswegen afgelegde autokilometers. In 2019 zijn er bijvoorbeeld in totaal 8 nieuwe weggedeelten opengesteld en is in totaal 58 km aan nieuwe rijstrooklengte opgeleverd. Ook maatregelen zoals het weren van verkeer uit binnensteden, het instellen van milieuzones, omleidingsroutes gesuggereerd door route-navigatieapparatuur of navigatie-apps en dergelijke, kunnen leiden tot een verschuiving van het verkeer op niet-Rijkswegen naar Rijkswegen en vice-versa. Daarnaast zijn er economische, demografische en andere factoren die van invloed zijn op de volumes van het wegverkeer.

Dit alles maakt het moeilijk om een toe- of afname van de autobestuurderskilometers uit ODIN één op één te vertalen naar een toe- of afname van kilometers afgelegd op het Rijkswegennet en omgekeerd.

7.3 Reizigerskilometers met de trein

Op het gebied van het personenvervoer op het spoor is de NS de bekendste en grootste spoorvervoeraanbieder, maar er zijn de afgelopen jaren diverse aanbieders bijgekomen, zoals Arriva, Connexxion, Thalys en Breng. Ook buitenlandse vervoerders zijn actief in Nederland. Voorbeelden daarvan zijn Abellio Rail NRW, DB Regio NRW, NMBS en Eurobahn.

Evenals vorig jaar heeft van alle spoorvervoerders in Nederland enkel de NS iets gerapporteerd (in het jaarverslag van 2019) over de toe- of afname van 2018 op 2019 van het aantal reizigers, reizigers- en voertuigkilometers op het spoor in Nederland. Omdat de NS niet het totale spoorvervoer vertegenwoordigt is er geen compleet beeld te geven van het totale personenvervoer op het spoor in Nederland op grond van externe bronnen. Om die reden zou een vergelijking van NS-gegevens met ODIN gegevens ruimte voor interpretatie laten.

In het NS jaarverslag van 2019 rapporteert de NS (NS 2020), dat de goede prestaties en de gunstige economische omstandigheden ertoe leidden dat het aantal reizigerskilometers in 2019 met 3,7 procent was toegenomen ten opzichte van 2018. Dit was voor de NS het hoogste groeicijfer sinds 2008. Vooral op drukke trajecten groeide het aantal reizigerskilometers zoals in de Randstad (+6,4 procent) en op de trajecten -Amersfoort-Deventer (+ 10,7 procent), Arnhem-Utrecht (+ 8,2 procent), Venlo-Eindhoven (+7,4 procent) en Groningen-Zwolle (+5 procent). Daarnaast verkocht NS-Internationaal ruim 3 miljoen internationale reizen meer dan in 2019, een stijging van 13 procent.

Ook de ODIN-cijfers laten weliswaar een toename zien van de totale vervoersprestatie van de trein van bijna 6 procent, maar deze toename, valt binnen de statistische marge van ODIN en is dus niet significant.

Naast de NS en andere spoorvervoeraanbieders is ook nagegaan of er op basis van rapportages van Trans Link Systems (TLS) dat de OV-chipkaart faciliteert of van ProRail (spoorwettelijke beheerder) gegevens te verkrijgen zijn waarmee de ODIN resultaten over de spoorreizigerskilometers kunnen worden vergeleken. Dat bleek helaas niet mogelijk. TLS rapporteert in haar jaarrapport van 2019 enkel in grootheden als aantal transacties, aantal malen klantcontact, waardering klantonderzoek e.d. (Translink Systems, 2020).

ProRail rapporteert in een dashboard de voortgang van haar prestaties. Daarop worden onder andere de prestaties gericht op het laten rijden van reizigers- en goederentreinen vermeld. Totaal aantal treinkilometers op het Nederlandse spoor bedroeg 164 miljoen in 2018 en 165 miljoen in 2019. Deze gegevens kunnen niet worden vertaald naar het aantal reizigerskilometers (Prorail, 2020).

Kennisplatform CROW publiceerde op 21 april 2020 voorlopige cijfers waarin zij meldden dat het gebruik van het regionale openbaar vervoer in 2019 met 5,0 procent is gestegen ten opzichte van 2018. Dat blijkt volgens CROW uit de reisgegevens van de OV-chipkaart. Bij de ov-autoriteiten hebben zij de reizigerskilometers opgevraagd die zijn gemaakt met de OV-chipkaart. Dit levert voorlopige cijfers op, die later dit jaar worden aangevuld met de reizigerskilometers die met papieren vervoerbewijzen zijn vereisd. De definitieve cijfers worden na de zomer gepubliceerd in de Staat van het OV, editie 2019. CROW merkt

verder op dat 2019 een buitengewoon goed ov-jaar was. "Nooit eerder was het ov-gebruik zo hoog. De 5 procent groei wordt wel iets vertekend door de stakingsdagen in 2018. Als we hiervoor corrigeren, en ook voor de staking op 28 mei 2019, resteert nog steeds een mooie groei van 3,6 procent". (CROW, 2020)

Hoe deze voorlopige cijfers van CROW kunnen worden vergeleken met de ODIN 2019-gegevens is (nog) niet duidelijk. De vraag is, wat allemaal valt onder de noemer 'het regionale openbaar vervoer'? Betreft dit het totaal van alle landelijke openbaarvervoerdiensten die gebruik maken van een OV-chipkaart en daarmee het totaal van bijvoorbeeld bus-, tram-, metro- en veerdiensten inclusief de trein?

7.4 Andere bronnen

Er is ook nog naar andere bronnen gekeken om verschillen tussen het ODIN 2019 en ODIN 2018 te kunnen verklaren. Daarbij was dan vaak de conclusie dat de onderzoeksmethode te veel verschilde van ODIN om een goede vergelijking tussen de cijfers te kunnen maken.

8. Samenvatting en conclusie

In dit rapport zijn de resultaten van het verplaatsingsonderzoek Onderweg in Nederland (ODIN) 2019 gepresenteerd en die van ODIN 2018 en van het Onderzoek Verplaatsingen in Nederland (OVIN) 2017. De verschillen tussen de resultaten van ODIN 2018 en ODIN 2019 zijn onderzocht en beschreven. Tussen ODIN en OVIN zit een methodebreuk van onbekende grootte.

8.1 Samenvatting

In deze paragraaf staan puntsgewijs de belangrijkste bevindingen over de resultaten van ODIN 2019.

8.1.1 Totale vervoersprestatie

De totale vervoersprestatie in ODIN 2019 is 211,9 miljard reizigerskilometers en verschilt met een toename van 0,6 miljard kilometer (0,29 procent) niet significant van ODIN 2018.

Voor de totale vervoersprestatie per vervoerwijze geldt:

- De vervoersprestatie met de fiets is in ODIN 2019 met -4 procent significant lager dan in ODIN 2018.
- In ODIN 2019 is er bij geen enkele de andere onderzochte vervoerwijzen (personenautobestuurder, personenautopassagier, trein, bus/tram/metro, lopen en overige vervoerwijzen) een significant verschil in vervoersprestatie gevonden tussen ODIN 2019 en ODIN 2018.

8.1.2 Reguliere reizigerskilometers

Het aantal reguliere reizigerskilometers in ODin 2019 is 210,9 miljard. Dit is 0,6 miljard hoger dan in ODin 2018, dit verschil is niet significant. Voor enkele motieven is het verschil wel significant.

Resultaten van de verdeling van motieven in de reguliere reizigerskilometers:

- Het aantal reguliere reizigerskilometers met motief 'Zakelijk en beroepsmatig' is in ODin 2019 met 50 procent toegenomen (+6,5 miljard) en daarmee significant hoger dan in ODin 2018.
- Het aantal kilometers 'Van en naar het werk' is in ODin 2019 4,2 miljard ofwel significant lager dan in ODin 2018.
- Als de kilometers voor 'Van en naar het werk' en 'Zakelijk en beroepsmatig' bij elkaar worden opgeteld tot een groep 'werken-totaal', dan is het aantal reizigerskilometers in ODin 2019 76,1 miljard en in ODin 2018 73,9 miljard.
- In ODin 2019 heeft een verschuiving tussen de motieven 'Van en naar het werk' en 'Zakelijk en beroepsmatig' plaatsgevonden. Dit is het gevolg van een vragenlijstverbetering waarmee het type en aard van het werk ook voor opeenvolgende werkgerelateerde verplaatsingen wordt uitgevraagd.
- Het aantal reguliere reizigerskilometers voor 'Visite, logeren' in ODin 2019 is significant gedaald (-14 procent) in vergelijking met ODin 2018 en die voor het motief 'Uitgaan, sport, hobby' (+10 procent) is in ODin 2019 significant toegenomen. Deze verschillen hangen mogelijk samen met de gewijzigde toekenning van het motief bij laatste verplaatsingen naar een tweede (t)huis.

8.1.3 Gemiddeld aantal verplaatsingen per 1 000 inwoners per dag

Het aantal verplaatsingen (gemiddeld per 1 000 inwoners van 6 jaar of ouder per dag) is met -3 procent significant lager in ODin 2019 dan in ODin 2018. Ook voor enkele vervoerwijzen is er een significante daling signaleerd.

- Het gemiddeld aantal verplaatsingen met de fiets is in ODin 2019 significant gedaald (-4,5 procent), het aantal verplaatsingen met bus/tram/metro daalde significant met 7 procent en het aantal verplaatsingen te voet nam significant af met 4 procent in vergelijking met ODin 2018.
- Het aantal verplaatsingen voor 'Visite, logeren' is in ODin 2019 significant gedaald (-11 procent) tegenover ODin 2018. Dat hangt mogelijk samen met de gewijzigde toekenning van het motief bij laatste verplaatsingen naar een tweede (t)huis.
- Het aantal verplaatsingen voor 'Winkelen, boodschappen doen' is in ODin 2019 significant gedaald met ruim 3 procent ten opzichte van ODin 2018.
- Er is ook een significante daling in het gemiddeld aantal verplaatsingen voor het motief 'Van en naar het werk' (-8 procent). Het motief 'Zakelijk en beroepsmatig' is daarentegen in ODin 2019 ruim 1,5 maal zo groot als in ODin 2018. Deze forse verhoging hangt samen met de significante afname van het aantal verplaatsingen voor het motief 'Van en naar het werk'. Zoals eerder aangegeven is de wisselwerking in het aantal verplaatsingen tussen deze beide motieven grotendeels toe te schrijven aan de

wijziging in de vragenlijst van ODin 2019. Ter vergelijking: Uit een extra analyse voor het gemiddeld aantal verplaatsingen per 1 000 inwoners van 6 jaar of ouder per dag voor 'werken-totaal' blijkt dat er geen significant verschil is tussen 'werken-totaal' in 2019 en 2018.

- Voor alle andere reismotieven verschilt het gemiddeld aantal verplaatsingen per dag (per 1 000 inwoners van 6 jaar of ouder) in ODin 2019 niet significant van ODin 2018.

8.1.4 Gemiddeld afgelegde afstand per verplaatsing

De gemiddelde verplaatsingsafstand voor het totaal is 13,3 kilometer in ODin 2019 en verschilt niet significant van ODin 2018. Ook voor alle vervoerwijzen individueel geldt dat de afgelegde afstand per verplaatsing in ODin 2019 niet significant verschilt van die in ODin 2018. Dit is ook het geval voor de afgelegde afstand per verplaatsing van alle afzonderlijke motieven, met uitzondering van 'Diensten en verzorging' waarvan in 2019 de verplaatsingsafstand significant korter (-12 procent) is en 'Uitgaan, sport, hobby', waarvan de verplaatsingsafstand in ODin 2019 significant langer (9 procent) is dan in ODin 2018. De langere verplaatsingsafstand van 'Uitgaan, sport, hobby' hangt mogelijk samen met de gewijzigde toekenning van het motief bij laatste verplaatsingen naar een tweede (t)huis.

8.1.5 Verkeersdeelname

De deelname aan het verkeer in ODin 2019 is bijna 82 procent. In ODin 2018 was dit significant hoger en bedroeg de participatiegraad bijna 83 procent. Andere constatering zijn:

- Alleen bij vrouwen is de afname in verkeersdeelname in 2019 ten opzichte van 2018 significant. In 2019 is er een significant verschil tussen de verkeersdeelname tussen mannen en vrouwen. Mannen nemen significant meer deel aan het verkeer. In ODin 2018 was er geen significant verschil tussen mannen en vrouwen op dit gebied.
- Uit de verdeling van verkeersdeelname naar maatschappelijke participatie blijkt dat er tussen ODin 2019 en ODin 2018 voor het totaal van alle personen en met betrekking tot de verdeling naar maatschappelijke participatie is bij personen die '12-30 uur werkzaam zijn per week' en de groep 'Overig' de verkeersdeelname significant lager in 2019 dan in 2018. .
- Het verschil in deelname aan het openbaar vervoer tussen ODin 2019 en ODin 2018 is niet significant. In beide jaren blijkt de deelname aan het openbaar vervoer door vrouwen significant hoger dan bij mannen. De deelname van vrouwen is in 2019 1,3 procentpunt hoger dan bij mannen en in 2018 1,2 procentpunt.

8.2 Conclusie

ODin 2019 laat een vrij stabiel beeld zien in vergelijking met ODin 2018. Met betrekking tot de totale vervoersprestatie en de totale (reguliere) reizigerskilometers en de gemiddeld afgelegde afstand per verplaatsing zijn er voor wat betreft de totalen geen significante verschillen tussen beide onderzoeken. Bij de verdelingen van de vervoersprestatie naar vervoerwijzen is alleen een significant verschil gevonden met betrekking tot de vervoersprestatie per fiets. Bij de onderverdelingen van het aantal (reguliere)

reizigerskilometers naar motief zijn er ook een aantal significante veranderingen. De meest opvallende is de verschuiving tussen de motieven 'Van en naar het werk' en 'Zakelijk en beroepsmatig' door een wijziging in de vragenlijst van 2019. Verder is in 2019 het totaal aantal verplaatsingen significant afgenomen en het aantal verplaatsingen met de fiets, bus/tram metro en te voet.

Waar mogelijk is een aantal resultaten uit ODIN 2019 langs uitkomsten uit andere onderzoeken gelegd. Enerzijds is nagegaan of het onderzoek wel of niet ondersteuning biedt voor de plausibiliteit van het betreffende ODIN-resultaat. Anderzijds zijn resultaten uit ander onderzoek aangehaald om na te gaan of zij een mogelijke verklaring bevatten voor het gevonden ODIN resultaat. Hieronder worden de meeste significante resultaten uit ODIN 2019 gepresenteerd waarbij een vergelijking met resultaten uit ander onderzoek kon worden gemaakt.

Totale vervoersprestatie stabiel

Een directe vergelijking tussen de vervoersprestatie met de personenauto als bestuurder met andere cijfers is nog niet mogelijk, omdat er nog geen recente cijfers zijn uit andere onderzoeken. Denk aan de resultaten uit het onderzoek Verkeersprestaties van het CBS waarin het aantal autobestuurderskilometers van Nederlandse personenauto's op Nederlands grondgebied voor 2019, wordt gemeten op basis van kilometerregistraties van de OKR (Online Kilometer Registratie) van de Dienst Wegverkeer (RDW). Een bron die wel beschikbaar is maar waarmee weliswaar vanwege geen directe vergelijking met de gemeten kilometers van auto als bestuurder mogelijk uit ODIN 2019 maar die wel een mogelijke indicatie vormt, is het aantal voertuigkilometers op het Hoofdwegennet van Rijkswaterstaat. Deze zijn van 2018 op 2019 toegenomen met 0,6 procent. Verschil met ODIN is dat behoudens de andere meetmethode in de cijfers over het Rijkswegennet naast personenauto's ook andere vervoermiddelen (zoals vrachtvervoer) zijn meegenomen in de tellingen en ook buitenlandse voertuigen van personen die geen inwoner van Nederland zijn. Daarnaast beperkt het aangehaalde onderzoek zich tot tellingen op het hoofdwegennet. Een toe- of afname van het aantal kilometers op het Hoofdwegennet betekent dus niet noodzakelijkerwijs dat het aantal voertuigkilometers van autobestuurders op alle Nederlandse wegen ook met dezelfde verhouding toe- of afneemt. Daarnaast zou een toename van 0,6 procent vallen binnen de marge op de autobestuurderskilometers van ODIN.

Reizigerskilometers met de trein uit ODIN kunnen in grote lijnen vergeleken worden met de cijfers die NS-rapporteert en ook de resultaten van CROW. Ook bij deze onderzoeken zijn verschillen in de waarneming en onderzoeksmethode in vergelijking met ODIN waarmee bij de interpretatie van de resultaten rekening moet worden gehouden. De NS rapporteert in het jaarverslag over 2019 een toename van het aantal reizigerskilometers met de trein van 3,7 procent (NS, 2020). CROW meldt op basis van voorlopige cijfers op basis van alleen de OV-chipkaart-data (dus zonder papieren of andersoortige niet-chipkaart gebonden vervoerbewijzen) een groei van het aantal reizigerskilometers met het regionale openbaar vervoer van 2019 ten opzichte van 2018 met 5 procent en gecorrigeerd voor de staking op 28 mei 2019 met 3,6 procent, (CROW, 2020).

Gelet op de reizigerskilometers met de trein op basis van ODin dan blijkt uit de cijfers weliswaar een toename van bijna 6 procent in 2019 in vergelijking met tegenover 2018, maar dat deze toename niet significant is.

Reguliere reizigerskilometers stabiel

Bij de onderverdelingen van het aantal (reguliere) reizigerskilometers naar motief is er wel een aantal significante veranderingen geconstateerd. De meest opvallende is de verschuiving tussen de motieven 'Van en naar het werk' en 'Zakelijk en beroepsmatig' door een wijziging in de vragenlijst van 2019. Beide motieven samen ('werken-totaal'), laten wel weer een stabiel beeld zien, in zoverre dat er geen onverwachte wijzigingen in dat totaalbeeld hebben plaatsgevonden. De groep 'werken-totaal' is toegenomen met 3 procent (significantie niet getoetst). Gezien de toename van het aantal werkzame personen in 2019 met 173 duizend werkenden in vergelijking met 2018 (CBS StatLine, 2020a), ligt een mogelijke toename van het aantal reizigerskilometers in 2019 wel in de lijn der verwachting.

Afname aantal verplaatsingen per persoon per dag

Opmerkelijk is dat in 2019 het totaal aantal verplaatsingen significant is afgenomen. Ook bij de fiets is de afname significant afgenomen. De gemiddelde verplaatsingsafstand voor de fiets is een beetje (maar niet significant) gedaald. Beide afnames samen hebben echter geleid tot een significante daling van de totale vervoersprestatie met de fiets. Het aantal verplaatsingen met als motief 'Winkelen, boodschappen doen' is van 2018 op 2019 ook significant gedaald. Het is aannemelijk dat dit samenhangt met de daling van het aantal winkelveestigingen en de toename van het online inkopen doen.

Afname afstand per verplaatsing

Een van de twee motieven waarvan de afstand per verplaatsing significant verschilt in 2019 ten opzichte van 2018 is 'Diensten en verzorging'. De gemiddelde verplaatsingsafstand voor dit motief is in ODin 2019 significant korter dan in ODin 2018. Een aantal opmerkelijke verschijnselen die mogelijk hiermee samenhangen is een recordtoename van zaken voor persoonlijke verzorging zoals kapperszaken en nagelstudio's. Mogelijk maakt het grotere aanbod van vestigingen het makkelijker om een zo'n dienstverlener op kortere afstand te vinden (CBS, 2018; Marktdata, 2019).

Afname verkeersdeelname

Ook is de verkeersdeelname significant afgenomen met 1 procentpunt. Een significante afname van de verkeersdeelname is ook gevonden bij de groep mensen die tussen de 12 en 30 uur per week werkt. Mogelijk hangt de lagere verkeersdeelname samen met het feit dat in 2019 een recordaantal arbeidsdagen verloren is gegaan aan stakingen, namelijk 391 duizend, tegen 239 duizend in 2018. Dat grote aantal hangt samen met het gegeven dat een recordaantal werknemers betrokken was bij de werkstakingen, namelijk 319 duizend.

Tot nu toe was het hoogst gemeten aantal stakende werknemers 147 duizend in 2017 (CBS, 2020c).

Stakingen kunnen naast het feit dat er niet wordt gewerkt, maar in plaats daarvan wordt gedemonstreerd, een aantal bijwerkingen hebben die verschillende maatschappelijke groeperingen raken en waardoor een groter aantal mensen op zo'n stakingsdag niet deelneemt aan het verkeer. In 2019 is er een groter aandeel personen dat thuis werkt, namelijk 39 procent in 2019 tegen 37 procent in 2018. De toename doet zich vooral voor bij de incidentele thuiswerkers (CBS StatLine, 2020b).

Eindconclusie

Daar waar mogelijk zijn de resultaten van ODIN 2019 geconfronteerd met resultaten uit andere onderzoeken of is een (mogelijke) verklaring gegeven voor gevonden verschillen tussen ODIN 2019 en ODIN 2018. Resultaten die geconfronteerd zijn met ander onderzoek, blijken niet met ODIN in tegenspraak te zijn, maar bieden ook geen directe ondersteuning omdat veel verschillen tussen ODIN 2018 en ODIN 2019 niet significant zijn. Er is nog geen volledige verklaring voor de daling van het aantal verplaatsingen met de fiets in 2019. Desalniettemin kunnen we stellen dat ODIN 2019 plausibele resultaten laat zien.

Referenties

CBS (2018): Recordaantal kapperszaken

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/49/recordaantal-kapperszaken>

CBS (2019a): Europese webwinkels zetten 390 miljoen om in Nederland.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/30/europese-webwinkels-zetten-390-miljoen-om-in-nederland>

CBS (2019b): In tien jaar tijd ruim 11 procent minder winkels.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/51/in-tien-jaar-tijd-ruim-11-procent-minder-winkels>

CBS (2020a): Europese webwinkels zetten bijna 20 procent meer om in Nederland.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/04/europese-webwinkels-zetten-bijna-20-procent-meer-om-in-nederland>

CBS (2020b): Omzet detailhandel ruim 3 procent hoger in 2019.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/07/omzet-detailhandel-ruim-3-procent-hoger-in-2019>

CBS (2020c): Dashboard-arbeidsmarkt - Werkstakingen.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/werkenden/werkstakingen>

CBS Statline (2019): Verkeersprestaties personenauto's; kilometers, brandstofsoort, grondgebied.

<http://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80428ned/table?ts=1574962505976>

CBS StatLine (2020a): Arbeidsvolume; bedrijfstak, kwartalen, nationale rekeningen.

<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84166NED/table?ts=1591345427380>

CBS Statline (2020b): Werkzame beroepsbevolking; thuiswerken.

<http://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83258NED/table?dl=3A978>

CBS StatLine (2020c): Mobiliteitstrend; per rit, vervoerwijzen, reismotief, leeftijd en geslacht.

<http://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84755NED/table?dl=3BCDF>

Kennisplatform CROW (2020): Gebruik regionaal ov met 5 procent gestegen.

<https://www.crow.nl/over-crow/nieuws/2020/april/gebruik-regionaal-ov-met-5-procent-gestegen>

KNMI (2019): Jaar 2018.

<https://www.knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/maand-en-seizoensoverzichten/2018/jaar>

KNMI (2020): Jaar 2019.

<https://www.knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/maand-en-seizoensoverzichten/2019/jaar>

KIM (2020): De invloed van het weer op personenmobiliteit.

<https://www.kimnet.nl/publicaties/rapporten/2020/03/02/de-invloed-van-het-weer-op-de-persoonenmobiliteit>

Rijkswaterstaat (2020): Rapportage Rijkswegennet. 3e periode 2019, 1 september - 31 december.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/03/10/bijlage-1-rapportage-rijkswegennet-t3-2019>

Marktdata (2019): Sterke groei aantal manicuresalons.

<https://www.marktdata.nl/nieuws/Sterke-groei-aantal-manicuresalons>

NS (2020): NS-JAARVERSLAG 2019.

https://www.nsjaarverslag.nl/FbContent.ashx/pub_1000/downloads/v200227115042/NS-Jaarverslag-2019.pdf

ProRail (2020): Jaarverslag 2019.

<https://www.jaarverslagprorail.nl/>

SWOV (2012): de invloed van het weer op de verkeersveiligheid.

<https://www.swov.nl/feiten-cijfers/factsheet/de-invloed-van-het-weer-op-de-verkeersveiligheid>

Translink Systems (2020): Jaarverslag 2019.

<https://www.translink.nl/about>

Bijlage A Marges

In deze bijlage staan de schattingen (waarden) van resultaten van ODin 2019 uit de hoofdstukken 3 tot en met 6 vermeld samen met de onder- en bovengrens van de marge. Deze begrenzen het interval waarvan met 95% zekerheid verwacht wordt dat de werkelijke waarde er binnen ligt.

A.3.1 Totale vervoersprestatie (reizigerskilometers), 2019

	Ondergrens 95%-interval	Waarde	Bovengrens 95%-interval
	mld km		
Totaal	208,3	211,9	215,5
<i>Ritvervoerwijze</i>			
Auto als bestuurder	103,2	105,9	108,5
Auto als passagier	37,1	39,0	40,9
Trein	22,5	23,9	25,3
Bus/tram/metro	5,9	6,2	6,6
Fiets	17,2	17,6	18,1
Lopen	5,0	5,2	5,3
Overig + Brom- en snorfiets	12,9	14,1	15,2

A.3.2 Reguliere reizigerskilometers, 2019

	Ondergrens 95%-interval	Waarde	Bovengrens 95%-interval
	mld km		
Totaal	207,4	210,9	214,3
<i>Reismotief</i>			
Van en naar het werk	55,3	57,0	58,6
Zakelijk en beroepsmatig	17,7	19,2	20,7
Diensten en verzorging	3,9	4,3	4,7
Winkelen en boodschappen doen	17,5	18,3	19,2
Onderwijs of cursus volgen	11,3	12,0	12,8
Visite en logeren	32,6	34,2	35,9
Uitgaan, sport en hobby	37,4	39,2	40,9
Toeren en wandelen	9,0	9,5	10,1
Ander motief	16,1	17,2	18,2

A.4.1 Aantal verplaatsingen naar vervoerwijze, 2019

	Ondergrens 95%-interval	Waarde	Bovengrens 95%-interval
Totaal	2 688	2 710	2 731
<i>Ritvervoerwijze</i>			
Auto als bestuurder	933	948	964
Auto als passagier	304	312	321
Trein	78	82	86
Bus/tram/metro	69	72	76
Fiets	744	757	770
Lopen	417	426	435
Overig + Brom- en snorfiets	106	112	118

A.4.2 Aantal verplaatsingen naar motief, 2019

	Ondergrens 95%-interval	Waarde	Bovengrens 95%-interval
Totaal	2 688	2 710	2 731
<i>Reismotief</i>			
Van en naar het werk	496	505	514
Zakelijk en beroepsmatig	102	107	112
Diensten en verzorging	82	86	90
Winkelen en boodschappen doen	534	544	554
Onderwijs of cursus volgen	216	222	228
Visite en logeren	266	273	280
Uitgaan, sport en hobby	501	511	520
Toeren en wandelen	166	171	176
Ander motief	282	291	300

A.5.1 Gemiddelde afstand per verplaatsing naar vervoerwijze, 2019

	Ondergrens 95%-interval	Waarde	Bovengrens 95%-interval
	km		
Totaal	13,07	13,29	13,50
<i>Ritvervoerwijze</i>			
Auto als bestuurder	18,60	19,00	19,40
Auto als passagier	20,42	21,30	22,18
Trein	48,01	49,84	51,68
Bus/tram/metro	14,03	14,64	15,25
Fiets	3,89	3,97	4,06
Lopen	2,02	2,07	2,12
Overig + Brom- en snorfiets	19,16	20,61	22,05

A.5.2 Gemiddelde afstand per verplaatsing naar motief, 2019

	Ondergrens 95%-interval	Waarde	Bovengrens 95%-interval
	km		
Totaal	13,07	13,29	13,50
<i>Reismotief</i>			
Van en naar het werk	18,80	19,26	19,72
Zakelijk en beroepsmatig	28,80	30,56	32,32
Diensten en verzorging	7,87	8,51	9,16
Winkelen en boodschappen doen	5,51	5,75	5,99
Onderwijs of cursus volgen	8,75	9,25	9,76
Visite en logeren	20,49	21,41	22,32
Uitgaan, sport en hobby	12,55	13,09	13,63
Toeren en wandelen	9,01	9,52	10,02
Ander motief	9,50	10,07	10,64

A.6.1.1 Verkeersdeelname naar geslacht, 2019

	Ondergrens 95%-interval	Waarde	Bovengrens 95%-interval
	%		
Totaal	81,5	81,9	82,4
<i>Geslacht</i>			
Mannen	82,0	82,6	83,2
Vrouwen	80,7	81,3	81,9

A.6.1.2 Verkeersdeelname naar maatschappelijke participatie, 2019

	Ondergrens 95%-interval	Waarde	Bovengrens 95%-interval
	%		
Totaal	81,5	81,9	82,4
<i>Maatschappelijke participatie</i>	81,5	81,9	82,4
Werkzaam 12-30 uur per week	86,7	87,8	88,9
Werkzaam ≥ 30 uur per week	88,0	88,7	89,3
Scholier/student	85,5	86,4	87,2
Werkloos	67,3	71,2	74,7
Arbeidsongeschikt	64,8	67,8	70,7
Gepensioneerd/VUT	67,9	69,0	70,2
Overig	69,4	71,0	72,5

A.6.2.1 Deelname aan het openbaar vervoer, 2019

	Ondergrens 95%-interval	Waarde	Bovengrens 95%-interval
	km		
Totaal	8,3	8,6	8,8
<i>Geslacht</i>			
Mannen	7,5	7,9	8,3
Vrouwen	8,8	9,2	9,6

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2019–2020	2019 tot en met 2020
2019/2020	Het gemiddelde over de jaren 2019 tot en met 2020
2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2019 en eindigend in 2020
2017/'18–2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2017/'18 tot en met 2019/'20

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2020.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.